Tekniselle lautakunnalle

Toimenpidevaihtoehtojen esittely Soijinmäki kiinteistön 686-403-4-69 kuvioiden 105 ja 106 osalta.

Yleisesti alueesta:

Yleiskaava-aluetta (Hankavesi-Kalajanjärvi ympäristön osayleiskaava), ko. kuviot kaavassa M-aluetta. Alla ote kaavamääräyksistä:

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

ALUE ON TARKOITETTU PÄÄSÄÄNTÖISESTI MAA- JA METSÄTALOUDEN HARJOITTAMISEEN. MAAKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN 43 §:N NOJALLA MÄÄRÄTÄÄN, ETTÄ RANTAVYÖHYKKEELLÄ (ENINTÄÄN 200 M:N SYVYINEN VYÖHYKE RANTAVIIVASTA MITATEN MAASTOLLISET OLOSUHTEET HUOMIOIDEN) SAA RAKENTAA VAIN MAA- JA METSÄTALOUTTA PALVELEVIA RAKENNUKSIA, EI ASUIN- JA LOMARAKENNUKSIA. RANTAVYÖHYKKEEN ULKOPUOLISIA M-ALUEITA VOIDAAN MAA- JA METSÄTALOUSKÄYTÖN OHELLA KÄYTTÄÄ RAKENTAMISEEN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYKSEN MÄÄRÄYKSIÄ JA RAJOITUKSIA NOUDATTAEN.

- Alueella ei normaalista metsämaasta poikkeavaa virkistys- tai muuta vapaa-ajan käyttöä. Alueella ei kulje merkille pantavia polkuja tai muita retkeilyreittejä. Hyvän metsäautotieverkoston ansiosta alueelle voi kohdistua marjastusta, sienestystä ja metsästystä.

- Mahdollisen avohakkuun maisemallista vaikutusta lieventää järvensuuntaan ja vastarannalle rantaan jäävä puustoinen (+20 metriä leveä) käsittelyn ulkopuolelle jäävä suojavyöhyke. Vastarannalla ei myöskään ole pysyvää asutusta tai kesämökkejä.

- Alueella ei ole Museoviraston tietokantaan merkittyjä muinaismuistoalueita tai -pisteitä.

- Alueella ei ole Natura-alueita, luonnonsuojelualueita, pohjavesialueita tai soidensuojeluohjelman täydennysehdotuksia.

- Alueella ei ole Metsäkeskuksen tietokantaan merkittyjä metsälain 10-pykälän kohteita eikä kohteita maastokäynnilläkään havaittu.

- Alueella ei ole Laji-fi -tietokantaan kirjattuja uhanalaisia eliölajeja (sis. lakisääteiset, uhanalaiset ja silmälläpidettävät). Alueella ei ole myöskään petolintujen pesiä tai niiden suojavyöhykkeitä. Edellä mainittuja ei myöskään ole havaittu maastokäynnillä.

- Metsäkeskuksen aineiston perusteella alueelle ei kohdistusta lintujen pesimäaikaista hakkuidenrajoitusta.

- Alueen koillisosa on jyrkkäpiirteisempää ja kivisempää, paikoitellen on myös pieniä jyrkänteitä. Koillisosassa puusto on myös kerroksellisuutta, valtapuustona männikköä, alla paikoitellen pienempää kuusta ryhmittäin. Koillisosasta kasvupaikka on tuoreen ja kuivahkon kankaan välimaastossa. Lounaisosastaan alueen metsikkö on maastoltaan tasaisempaa, kasvupaikka selkeämmin tuoretta kangasta, puusto mänty-kuusi-valtaista, kerroksellisuutta koillisosaa vähemmän. Lehtipuuston osuus kokoalueella on vähäinen, lahopuuta arviolta 2-

4m3/ha. Pääasiassa lahopuusto on kirjanpainajan kuivattamia kuusia viime vuosien ajalta. Puuston ikäalueella on julkisen metsävaratiedon mukaan 85-100v. Aivan alueen koillisnurkassa on kallioinen mäenlaki, jossa kasvaa harvakseltaan iäkästä mäntyä. Ko. nurkkaus on hyvä jättää kokonaan käsittelyjen ulkopuolelle.

Alueen kartta:

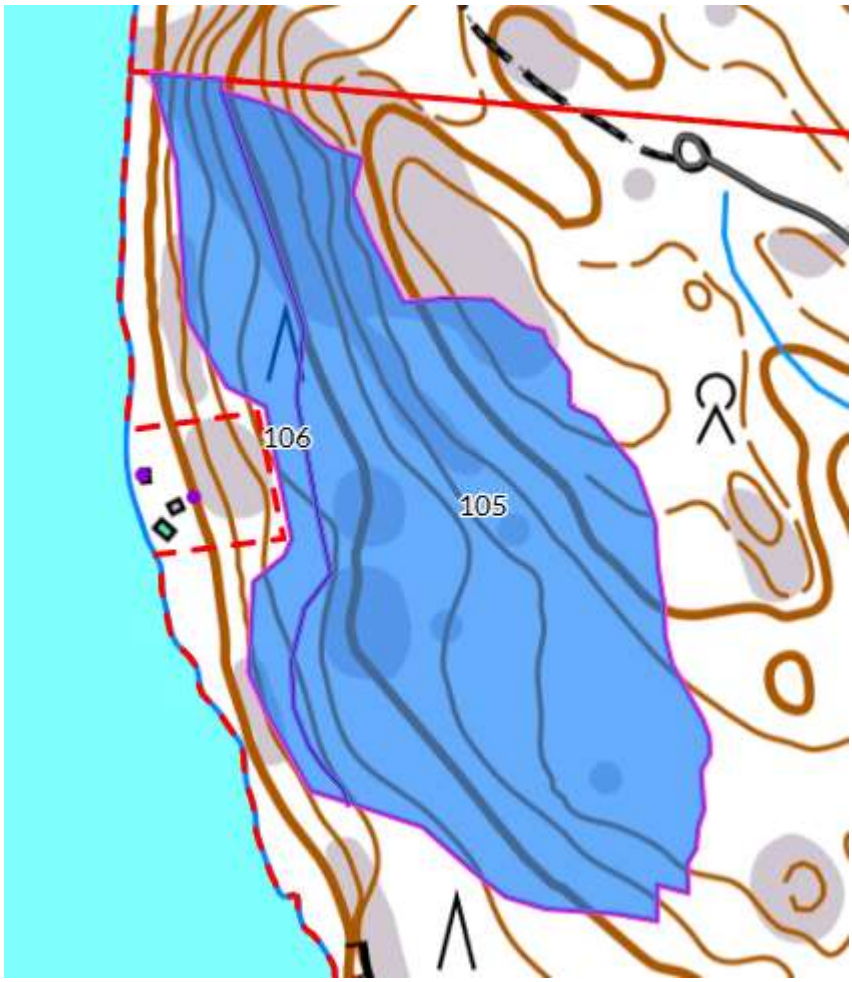

Alla esitetty neljä vaihtoehtoehtoista skenaariota kuvioiden 105 ja 106 käsittelylle.

Vaihtoehto A) Uudistushakkuu ja metsän viljely koko alueelle

Toimenpide: Koko alueelle tehdään uudistushakkuu (ts. avohakkuu). Hakkuun jälkeen alueelle tehdään maanmuokkaus, rehevämmät osat mätästetään ja kivikkoisemmat osat laikutetaan. Mätästetylle alueelle kuusen istutus, laikutetulle männyn kylvö.

Tulot: Puunmyynti tuloa arviolta noin 129 000 €
Menot: Metsän uudistamisen kulut arviolta noin 11 000 € (+ taimikonhoito kuluja 5-15v kuluttua noin 7000 €)

Huomiot: Uudistushakkuusta saa kertaluontoisesti suurimmat tulot. Toimenpiteellä on merkittävää vaikutusta alueen lähimaisemaan, lisäksi toimenpide heikentää alueen

monimuotoisuutta, joskin avoimen ympäristön lajisto hyötyy toimenpiteestä. Rannan suojavyöhyke sekä hakkuussa säästettävät lahopuut ja säästöpuuryhmät lieventävät em. seikkoja. Alue säilyy metsätalouden käytössä ja seuraavat hakkuutulot ovat odotettavissa noin 25-30 vuoden kuluttua. Toimenpiteeseen ei sisälly merkittäviä riskejä.

Vaihtoehto B) Jatkuvaan kasvatukseen tähtäävät hakkuut

Toimenpide: Koko alueelle tehdään hakkuu, jossa tähdätään metsikön jatkuvaan kasvatukseen. Hakkuu toteutetaan laatu-/yläharvennuksena ja puustoa poistetaan voimakkaammin jo syntyneiden taimiryhmien päältä. Puustosta hakataan tässä vaiheessa noin kolmannes pois.

Tulot: Puunmyynti tuloa arviolta noin 38 000 €
Menot: Toimenpiteestä ei aiheudu välittömiä metsänhoitomenoja.

Huomiot: Kertaluontoiset tulot on merkittävästi pienemmät kuin vaihtoehdossa A, joskaan välittömiä kuluja metsänhoidosta ei koidu. Toimenpiteen jälkeen jäävä puuston on altis myrsky- ja tuulituhoille, joskin niitä voi yrittää hillitä, kun jatkuvaan kasvatukseen tähtäävä harvennus toteutetaan ensimmäisellä kerralla maltillisemmin. Vaikutuksen maisemaan ja monimuotoisuuteen maltillisemmat kuin vaihtoehdossa A. Toimenpiteen riskit ovat vaihtoehtoa A suuremmat sekä tulevaisuuden ennustettavuus heikompi.

Vaihtoehto C) ”Hybridihakkuut”

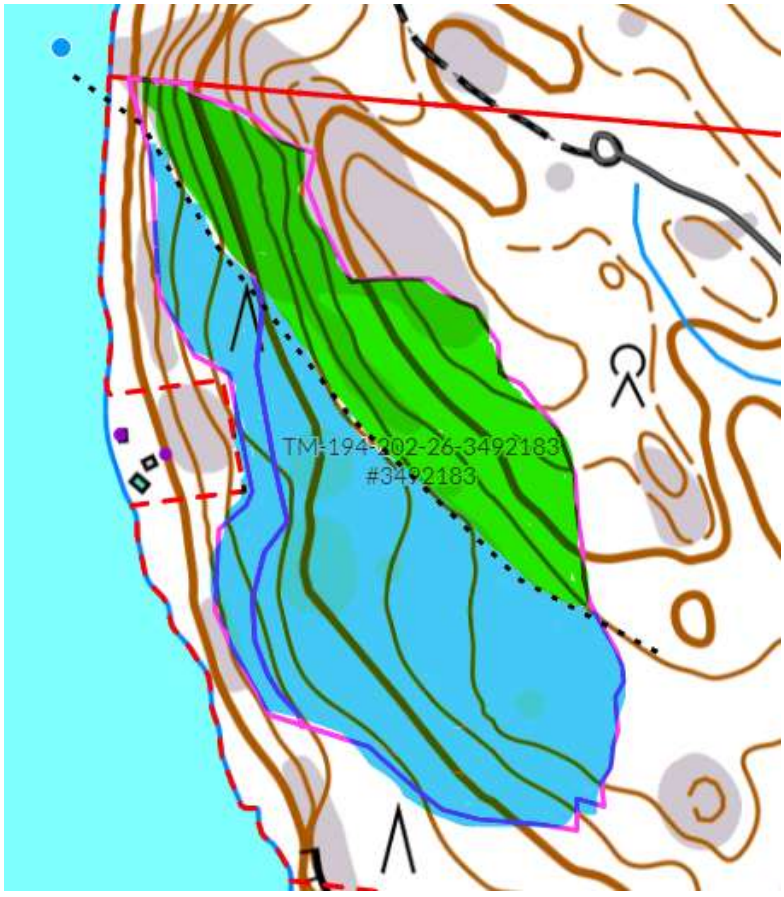

Toimenpide: Toteutetaan siniselle alueelle uudistushakkuu (ts. avohakkuu), jossa maasto on tasaisempaa ja valtapuusto kuusivaltaisempaa. Sinisellä alueella myös puuston kerroksellisuus on vähäisempää. Hakkuun jälkeen maanmuokkaus ja istutus kuuselle. Vihreälle alueelle tehdään jatkuvaan kasvatukseen tähtäävä laatu-/yläharvennus, jossa poistetaan noin kolmannes valtapuustosta. Vihreällä alueella maasto on jyrkempää ja kivisempää, puuston rakenteessa on kerroksellisuutta ja lähtökohdat jatkuvaan kasvatukseen suotuisammat.

Tulot: Puunmyynti tuloa arviolta noin 97 000 €
Menot: Metsän uudistamisen kulut arviolta noin 7000 € (+ taimikonhoito kuluja 5-15v kuluttua noin 4000 €)

Huomiot: Kertaluontoiset tulot huomattavasti paremmat kuin vaihtoehdossa B, myös välittömät metsänhoidon menot pienemmät kuin vaihtoehdossa A. Vihreän alueen puunkorjuu ja erityisesti sinne vaihtoehdossa A tehtävä metsän viljely ovat alueen kivisyyden ja pienialaisten jyrkänteiden vuoksi haastava toteuttaa. Vaikutukset lähimaisemaan ja monimuotoisuuteen pysyvät myös vaihtoehtoa A maltillisempina. Vihreällä alueella tuulenkaatojen ja myrskytuhojen riski on edelleen olemassa. Toimenpiteen taloudelliset riskit ovat pienemmät kuin vaihtoehdossa B.

Vaihtoehdot D) Ei toimenpiteitä, kohteen tarjoaminen METSO-suojeluohjelmaan

Toimenpiteet: Kohdetta ei hakata ja sitä tarjotaan METSO-suojeluohjelmaan. Alla kangasmetsien lehtomaisten ja tuoreiden kankaiden valintaperusteista:

Luokka I

- Lehtomaisen ja tuoreen kankaan varttuneet ja uudistuskypsät metsät, joissa on lahopuuta yli 10 m^3 /ha.
- Tuoreen kankaan havupuuvaltaiset yli 120-vuotiaat metsät.
- Lehtomaisen kankaan havupuuvaltaiset yli 100-vuotiaat metsät.
- Lehtomaisen ja tuoreen kankaan lehtipuuvaltaiset yli 80-vuotiaat metsät.
- Pohjavesivaikutteiset tai soistuneet metsät, joiden puusto on vanhaa (yli 80-vuotiasta) tai puustossa on muita monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä.
- Ruoho- ja mustikkaturvekankaat, joissa on lahopuuta yli 10 m^3 /ha.

Luokka II

- Lehtomaisen tai tuoreen kankaan varttuneet ja uudistuskypsät metsät, joissa on eri laholuokkiin kuuluvaa lahopuuta 5–10 m^3 hehtaarilla.
- Haavikkoiset metsät vanhoja haapoja kasvavien suojelualueiden läheisyydessä.
- Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa on:
  - eri lahovaiheessa olevia maapuita tai runsaasti kuolleita pystypuita, tai
  - kookkaita yksittäisiä haapoja tai haaparyhmiä, tai
  - runsaasti lahovikaisia lehtipuita, tai
  - jaloja lehtipuita.

Tulot: Pysyvästä suojelusta 50 % puuston arvosta, jos maapohja jää kunnalle, arviolta n. 60 000 € (viranomainen arvioi ja hinnoittelee).

Huomioita: Kertakorvaus toimenpiteestä on huomattavasti maltillisempi kuin vaihtoehdoissa A ja C ja se nimenomaisesti on kertaluontoinen korvaus. Suojelun myötä alueelta ei enää kerry kunnalle puunmyyntituloa tulevaisuudessa.

Lahopuun määrä kohteella ei ole todennäköisesti riittävä, myöskään ikäkriteeri ei metsävaratiedon mukaan täyty. Lehtipuun osuus alueella on vähäinen ja suuria haapoja on harvakseltaan, jos lainkaan. Alueella ei ole tiedossa olevia metsälain 10-pykälän kohteita eikä uhanalaisten lajien esiintymiä. Edellä mainitut seikat eivät puolesta puhu kohteen soveltuvuudesta METSO-suojeluun. Toisaalta soveltuvuuden eduksi on katsottava seudulla oleva kohtalaisen taaja suojelualueverkosto sekä noin 5-7km päässä oleva kansallispuisto.

Valtion määrärahat METSO-suojeluun ovat rajalliset, suojeluun tarjottavia kohteita arvioidaan kriittisesti ja vaikka kohde METSO-suojeluun soveltuisikin, korvauksen maksussa voi kestää pitkä aika.

Kuvaliitteet:

Erityisesti koillisosassa puuston rakenteessa on kerroksellisuutta.

Pienialainen myrskytuhoaukko on alkanut parissa kymmenessä vuodessa taimettumaan luonnostaan.

Kuusivaltaisessa lounaisosassa oli havaittavissa kirjanpainajatuhoja.

Koillisosan pienet kalliojyrkänteet ja kivisyys haastavat puunkorjuuta ja metsänuudistamista.

Tämä yhteenveto on laadittu 18.11.2026 tehdyn maastokäynnin sekä kartta- ja tietokantatarkastelun pohjalta.

Suonenjoella 23.11.2026

Juha Huttunen, Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo